

Издава Недјелом. Цијена: За Црну Гору и Аустро-Угарску (и Босном и Херцеговином) по годињу 6 ш., по тримјесечје 3 ш., на четврт годиње 1 ш. и 50 новчака. За све остале земље у Јевропи и Америци: на годињу 25 франка, на тримјесечје 10 франка, на четврт годиње 5 франка.

ГЛАС ЦРНОГОРЦА

Лист за политику и књижевност.

Друштво издава овог гласника... Цијена: За Црну Гору и Аустро-Угарску (и Босном и Херцеговином) по годињу 6 ш., по тримјесечје 3 ш., на четврт годиње 1 ш. и 50 новчака. За све остале земље у Јевропи и Америци: на годињу 25 франка, на тримјесечје 10 франка, на четврт годиње 5 франка.

Статистични преглед о издржавању устанког робља бокешког и херцеговачког, које је у г. 1882 пребјегло у Црну Гору.

Текмб. број	Дан	Којијеза устанима	Ђе св настањени у:	На колико њих је било бити њима тајну?	По колико да се види ова жита на чељаву?	1882. Од којег дана почели примати тајну?	Примизи за мјесеце:						
							Фебруар	Март	Април	Мај	Јун	Јули	
1	24/2	Бокешким	Беклање	247	1/2	од 25. Фебруара	370	3,828	3,705	3,828	3,705	3,828	3,705
2	26/2	"	Ђегуше	192	"	"	243	2,511	2,430	2,511	2,430	2,511	2,430
3	1/3	Херцеговачким	Рудине	890	"	од 1. Марта	"	13,785	13,350	13,785	13,350	13,785	13,350
4	3/3	"	"	4	"	"	"	62	60	62	60	62	60
5	5/3	"	"	9	"	"	"	139	135	139	135	139	135
6	7/3	"	"	7	"	"	"	108	105	108	105	108	105
7	5/3	"	"	16	"	"	"	248	240	248	240	248	240
8	17/3	Бокешким	Ђегуше	1	"	"	"	15	15	15	15	15	15
9	17/3	Херцеговачким	Никшић	32	"	"	"	486	480	486	480	486	480
10	17/3	"	"	15	"	"	"	232	225	232	225	232	225
11	17/3	"	"	10	"	"	"	136	130	136	130	136	130
12	20/3	Бокешким	Грахово-Џуце	1750	"	од 10. Марта	"	18,375	20,250	20,325	20,250	20,325	20,250
13	21/3	"	Грахово	5	"	"	"	62	60	62	60	62	60
14	"	"	"	4	"	"	"	42	40	42	40	42	40
15	"	"	"	7	"	"	"	73	70	73	70	73	70
16	22/3	Херцеговачким	Никшић	22	"	од 20. Марта	"	121	130	141	130	141	130
17	20/3	"	Рудине	430	"	од 21. Марта	"	2,150	6,450	6,665	6,450	6,665	6,450
18	20/3	"	Ђавале	8	"	"	"	40	120	124	120	124	120
19	20/3	"	Пиву	197	"	"	"	985	2,955	3,053	2,955	3,053	2,955
20	21/3	"	Никшић	28	"	од 1. Априла	"	420	434	4,0	434	4,0	434
21	1/4	"	"	13	"	"	"	195	211	195	211	195	211
22	"	"	Рудине	28	"	"	"	420	434	420	434	420	434
23	2/4	"	Никшић	5	"	"	"	75	77	75	77	75	77
24	"	"	"	134	"	"	"	2,010	2,077	2,010	2,077	2,010	2,077
25	2/4	"	Пиву	20	"	"	"	330	310	300	310	300	310
26	2/4	"	Никшић	66	"	"	"	930	1,023	980	1,023	980	1,023
27	4/4	"	"	21	"	"	"	315	325	315	325	315	325
28	"	"	"	30	"	"	"	450	465	450	465	450	465
29	5/4	"	Црквице	10	"	"	"	150	155	150	155	150	155
30	6/4	"	Тренича	11	"	"	"	165	170	165	170	165	170
31	"	"	Пиву	588	"	"	"	8,820	9,214	8,820	9,214	8,820	9,214
32	7/4	"	Грахово	6	"	"	"	90	93	90	93	90	93
33	"	"	Годију	55	"	"	"	825	852	825	852	825	852
34	"	"	Рудине	2	"	"	"	30	31	30	31	30	31
35	7/4	Прекотарским	Језера-Шаранг	651	2/3	од 7. Априла	"	13,020	9,207	"	"	"	"
36	8/4	Херцеговачким	Пиву	594	1/2	од 1. Априла	"	8,910	93	8,910	9,207	8,910	9,207
37	"	Бокешким	Ђегуш	6	"	"	"	90	15	90	15	90	15
38	"	"	Џуце	1	"	"	"	15	15	15	15	15	15
39	"	Прекотарским	Никшић	9	2/3	од 9. "	"	180	31	"	"	"	"
40	"	Херцеговачким	Рудине	2	1/2	од 1. "	"	30	2,960	30	31	30	31
41	10/4	"	Пиву	191	"	"	"	2,865	62	2,865	2,960	2,865	2,960
42	"	"	"	4	"	"	"	60	62	60	62	60	62
43	12/4	"	Грахово	4	"	"	"	60	60	60	60	60	60
44	"	Прекотарским	Никшић	8	2/3	од 13. Априла	"	1,560	"	"	"	"	"
45	14/4	Гусињским	Подгорацу	78	"	од 14. Априла	"	1,845	1,953	"	"	"	"
46	"	Прекотарским	Пиву	126	1/2	од 1. Априла	"	3,360	"	"	"	"	"
47	"	Херцеговачким	Васојеваће	168	1/3	од 14. "	"	60	"	"	"	"	"
48	"	Гусињским	Језера	3	"	"	"	255	263	"	"	"	"
49	15/4	Прекотарским	Никшић	17	1/2	од 1. "	"	660	"	"	"	"	"
50	"	Херцеговачким	Братопожиће	33	2/3	од 15. "	"	740	"	"	"	"	"
51	"	Колашинским	Никшић	39	"	"	"	105	108	"	"	"	"
52	17/4	Бокешким	Годију	7	1/3	од 1. "	"	27,520	"	"	"	"	"
53	17/4	Прекотарским	Колашин	1376	1/2	од 19. "	"	225	232	"	"	"	"
54	"	Бокешким	Грахово	15	1/2	од 1. "	"	480	"	"	"	"	"
55	"	Прекотарским	Никшић	24	1/2	од 19. "	"	510	527	"	"	"	"
56	21/4	"	Грахово	34	1/2	од 1. "	"	200	"	"	"	"	"
57	"	"	Цетиње	10	1/2	од 21. "	"	60	"	"	"	"	"
58	"	Херцеговачким	Никшић	2	"	"	"	80	"	"	"	"	"
59	22/4	"	"	4	"	"	"	30	93	"	"	"	"
60	"	Прекотарским	Никшић	6	1/2	од 21. Априла	"	252	1,302	90	93	252	1,302
61	"	"	Грахово	84	1/2	од 24. "	"	520	"	"	"	"	"
62	"	"	Никшић	26	2/3	"	"	260	"	"	"	"	"
63	"	"	"	13	"	"	"	160	"	"	"	"	"
64	"	Херцеговачким	"	8	"	"	"	140	"	"	"	"	"
65	"	"	"	7	"	"	"	144	1,116	"	"	"	"
66	24/4	Бокешким	Пиву	72	1/2	од 26. Априла	"	15	1,080	1,116	"	"	"
67	"	"	Грахово	1	"	"	"	2,681	15	15	"	"	"
68	25/4	"	Пивери	173	"	од 1. Маја	"	15	2,595	2,681	"	"	"
69	1/5	"	Грахово	1	"	"	"	21	15	15	"	"	"
70	"	Прекотарским	"	2	"	"	"	31	20	31	"	"	"
71	"	Херцеговачким	"	2	"	"	"	80	30	31	"	"	"
72	"	"	"	4	2/3	"	"	15	"	"	"	"	"
73	"	"	Никшић	1	1/2	"	"	15	15	15	"	"	"
74	2/5	"	"	1	"	"	"	1,286	15	15	"	"	"
75	2/5	Бокешким	Грахово	83	"	"	"	15	1,245	1,286	"	"	"
76	"	Херцеговачким	Пиву	1	"	"	"	15	15	15	"	"	"
77	"	"	"	1	"	"	"	125	15	15	"	"	"
78	5/5	"	Ђеклање	8	"	"	"	31	120	124	"	"	"
79	"	"	Рудине	2	"	"	"	56	30	31	"	"	"
80	7/5	Бокешким	"	3	"	"	"	108	45	46	"	"	"
81	9/5	Херцеговачким	"	7	"	"	"	93	105	108	"	"	"
82	10/5	"	"	6	"	"	"	3,500	90	93	"	"	"
83	"	"	Грахово	6	"	"	"	15	"	"	"	"	"
84	12/5	"	Никшић	175	1/2	од 10. Маја	"	2,750	15	15	"	"	"
85	12/5	"	Васојеваће	1	1/2	од 1. "	"	852	2,670	5,796	"	"	"
86	13/5	"	Рудине	178	"	"	"	356	825	852	"	"	"
87	18/5	Гусињским	Језера	55	"	"	"	93	345	350	"	"	"
88	18/5	Херцеговачким	Пиву	23	"	"	"	77	90	93	"	"	"
89	22/5	"	"	6	"	"	"	15	75	77	"	"	"
90	"	"	"	5	"	"	"	15	15	15	"	"	"
91	"	"	"	1	"	"	"	15	15	15	"	"	"
92	27/5	Бокешким	"	1	"	"	"	403	15	15	"	"	"
93	"	Херцеговачким	Дробњак	26	"	"	"	31	390	403	"	"	"
94	"	"	Пиву	2	"	"	"	15	30	31	"	"	"
95	"	"	"	1	"	"	"	62	15	15	"	"	"
96	30/5	Бокешким	"	1	"	"	"	60	60	62	"	"	"
97	5/6	"	Дробњак	4	"	од 1. Јуна	"	15	15	15	"	"	"
98	"	"	"	1	"	"	"	15	15	15	"	"	"
99	"	"	"	1	"	"	"	15	15	15	"	"	"
100	28/6	"	"	11	"	од 1. Јуна	"	170	"	"	"	"	"

Економски покрет у Црној Гори.

Наша се у Црној Гори већ озбиљно занимајући о економском покрету у овом крају. Давно се, надала, у животу њеном, што се често дешавало у животу појединих људи, и на њих над којима често у души боли од оних катастрофа и горесту раду који их осваја и разводи. Да то не бјеше нека нигда позната потреба, него стања, и да се је наш народ често усудио у раду, то видимо и судимо по многим знацима. Дешава се разорнају: у путу криву узрок великој катастрофи дају се узрок и њом је кривично; прокрајца издијелују се таквим пољима; граде се великог обрале овог покрета; инак в ово доша издијелују покрета. Нека већ по издијелују и обростама челик и алуминијум у радну дину, него уз велику вјеру нешто се ради. Еле, претуда се и у Црној Гори издијелују к земљорадња, та племенита црта славеног карактера.

Наравно наша је влада увијек економским начиним подржавала то добро расположење у народу. Набављано је с двора сјемења од житија и пошра, те по народу дијелено. Означене су бравењене да се гора подике, и строго се пази на пошрају. У основним школама предава се рационално пољоделство, у пољско је могуће. Еле учинило се колико је била могуће учинити према нашим околностима.

Толико је влада учинила, како рекосмо, за подржати и подупрјети радност народа, и за то јој не маза част. Али јој највиша част и благодарност што је уста она покренула мисо да се у држави издијелује економска дружина, која ће предузети да се умноже извори народног богатства, и то да резултат тога буде што спорја и општа. Г. министар Врбана позвао се у овој прилици изирија и тријемени ум. Основа је његова проста и практична. Друг или члан може бити сваки поштен Црногорац а да њања мјесече 1 форинт. Централни одбор на Цетињу имаће у подручју пошрају по својим парошима у држави, који ће издијелују унутке цент. одб. а овај овет издијелује се по израженој вољи сваког члана. Одбор покретач предвођен г. министром подио је тај приједлог уздишеним споме Господару. Какав је одица њашо тај приједлог код Н. В. догодио је казати да је Н. С. наш милл Навијелник извољно примити се покретачества над друштвом, и даровао фор. 100 на шраја друштва. Наа тога сретног почетка конституисао се одбор, а једногласно изабран за прејсједника г. министар Врбана, који је такође приложио фор. 50.

Одбор је у својој првој сједници договорио се којим ће члановим моћи народ осјетити благодатна успјех ове задруге. Слогло се у томе да би за сад најпрактичније било издијелују шрајнике. Велика корист коју шрајдобро гојена приноси економији предних народа, а збога његовог шрају у Црној Гори, и уз то успјех, — све је то пољимно, — је издијелују да се издијелују по шрајнике по милона конституисао се одбор, а једногласно изабран за прејсједника г. министар Врбана, који је такође приложио фор. 50.

Да је та конституисао народ, савезати то што се је. Навијелник,...

зоявним путем пријавило 50 чланова. Нека се из сваке наше вароши — да и не разумемо села, што вије могуће — пријаве у средњу руку толико их, то би позитивни одбор имао на расположење преко 2000 фораната! Бог да живи Свијетлог покровитеља и друштво.

Постанак данашње кризе у Мисиру.

(Наставак.)

Распад између војне партије и владе био је тако велики, да су се буне снажне часе бојали. Кад Ријаз-паша извиди, да се дисциплина не може повратити, он се онда лати других средстава. Буду потпуно постави иза ланаца, да регименту, што су биле у Кајру, наредом да одустану од својих команданата. Шта се ту није обављало, и највише обраде неке ниже официре обећавао, да ће их аванзовати, али тиме још већу комедију начини. Уједно Јулу 1881. баш у вријеме ових интрига, отиде кедив у Александрију, да тамо буде преко њега, а министарство остало у Кајру, и министри су два пут грешно ведење ишли у Александрију, да тамо под кедивовим предједничством држе ејднице. Заступници странијех сила остали су били сви у Кајру. Како је тада било, може се мислити по онема: кад је кедив пошао у Александрију, на је хтио да узме војнике да га прате, војници вијесу хтели да иду. Војска већ није хтели да му се покорава.

Чим је отишао кедив, десн се нешто, што је остало у свези са тајним владиним мјерама против војних војскова. У нубијској гардијској регименти, што је била близу Кајира, у Турки, под командом познатог нам Абд-ел-Ала, скриве нешто 18 официра против свога старешине, и командант регимента стаји их под војни суд. Суд их осуди на депортирање, и на прогонство у Судан. Али кад пресуда дође кедиву да је потпише, он их све помиљује. Абд-ел-Ала то веома дирне, и он оде Араби-паши да му се гужа. Араби-паша одмах сазове официре, и они једногласно ријеше, да Абд-ел-Ала тражи од кедива, да одмах потврди што је војни суд ријешно, иначе ће се жалити султану као вице-краљевом господару. Абд-ел-Ала састави опору молбу, и однесе је тадашњем ратном министру са захтјевом, да је одмах пошаље кедиву. Кад је ратни министар ову молбу прочитао, он је био готово ван себе; нарочито га је узбуњило упориште, гдје Абд-ел-Ала дреко вели, како је султан врховни господар, и како кедив мора да слуша. Са овим писмом похита ратни министар одмах предједнику савјета Ријазу, и овај позове себи Абд-ел-Ала да му представи како је ошано, што је учинио. Абд-ел-Ала није хтио да иде код Ријаза, и добије своју молбу натраг, с примједбом, ако му је за њу баш егало, да се званичним путем обрати на свога претстављеног бригадавог и баталјонског шефа.

Ријазарен не може горе бити, остави Абд-ел-Ала министарство, и кад изиђе из министарства себе, тако дуни за собним вратима, да непадне једно око на прозора, што је био према вратима. На министарства упути се Абд-ел-Ала управо тадашњем управитељу полиције, и управнику Ахмед-паша Драмалији, и да му писмо захтјевом, да га одмах пошаље кедиву. Управник полиције, и ако није био баш отворен пријатељац вијне партије, није био ни пријатељ Араби-паши, и више је био за, него против војног покрета, а при том је принадио оној радикалној секти, којој и Араби-паша, — узме писмо од Абд-ел-Ала, и рече му, да ће оно за 12 ура бити код

војска. Кад Абд-ел-Ала оде, Драмали-паша отиде управо на станицу, какоједни да се једна машина возило, и да се једна вагон да за њу сакрије, па, по јавним извештајима, одјурн у Александрију, на кад тамо пресије, оде право у кедивову палату, и преда му писмо. То писмо није се раскочило кад стиде писмо читати, из одмах денешном позове министре у Александрију, а у исти мах и Абд-ел-Ала добије дозвољет, да одмах иде пред кедива. Још исте вечери сви министри и Абд-ел-Ала са 24 чланова на своје нубијске гардијске регименте, који највише хтели да га нусте сама, оду у Александрију. Чим тамо стигну, кедив позове себи министре, и страним им испричадује. Нарочито вели свој пријед на Ријаз-пашу и на војног министра, и пошљедињег је кривио за све што се у Турки догодило. А Абд-ел-Ала прима преко очекивања, не може бити боље, понуди му столицу, дајено се с њим разговарао, и пошто га је о свему мислио саслушао, обећа му, што је тражио. Абд-ел-Ала оде још исте ноћи у Кајру, а министри осташу у Александрију, и није им баш најбоље ишло, јер један од њих, и то војни министар буде откупљен, сигурно ради егале ејднице Абд-ел-Ала. Од то доба војска узме са свим мах против владе; немир бјеше тако велики, да заступник аустро-угарског генералног консула Болеславски, замоли своју владу, да ескортира, што се враћају из Хине, осташу у Александрији, и то се одобрн, те ескортира „Лаурон“ и „Зрњави“ бацие котае пред Александрију, и осташу консулу на расположењу. У Кајру је сва војска била у касарне затворена, по два дана напред се није могао видјети војник на улици, а нико није знао за шта, и те је веома узбуњило свијет, нарочито Јевропљани изиђашу су у непреставом забуђењу и страху; башка и лавови пошашу сви понав у Александрију. А кедива који је још био у Александрији, управник полиције умори, да одмах дође у Кајру, па да се свијет мало смири, кад га међ собом види. И кедив се савета кријем Августа 1881 врати у Кајру. Али његов долазак ситуацију ништа не измијени, на против, с дана на дан неизмијенијет је све већа бивала, и најзад 9. Септембра 1881 догоди се дано очекивана катастрофа.

Још на јутра понављали су се сумњиви симптоми, стога су се видјеле гомиле радикалних, сваки је питао, за што се то кучијају, сваки је причао, а нико није знао ништа на сигурно; наби већ и подне, и још се ништа није могло видјети. Највише се помисли, да је каква лажна глас луде узнемирило, и мало по мало свијет се развије. Око 2 саката послје по дне, кедив, који је већ чуо, како војска хоће да се побуни, и коме су говорили, да треба пред војском да се покоче, одведе се са једним ађутантом и заступником нубијског генералног консула, Кукусом — прави консуло Малит био је на одуству у Нагенивој — највише у град, да се тамо обезбеди, и војска му се закуне, да му је вјерна. На града се одведе на Абасијак, управо у касарну, гдје је била регимента Араби-паши, и гдје је била артиљерија и кавалерија, али кад буде пред касарном, види како је сва војска, са Арабијем на челу, већ отишла у варош, па се онда унаоколо врати у палату. У велику прешању касарну Капса-Нал, није хтио ни да иде, јер је знао, да ни тамо неће бити никога ваља. Међу тим док се кедив тако возао, Араби-паша по једном ординару ковалнику пошаље писмо свима дипломатским заступницима, у ком им је отворено јављао, да се он ставио на чело војног покрета, и да баш са циљем гарнизонског иде вице-краљевског палата. У том писму Араби говорише, како су му већ допријеле непрестане сплетке, што се против војске шлету, и што свима командантима пријете смрћу и несрећом, те хоће један пут да учини крај рђавој управи, па се ријешно, да се стави на че-

ло покрету. На крају је расписан ујединао, да је ова често унутрашњи покрет, и да Јевропљанима неће бити бити, и да је са највећом журијом дозвољет надло, да се естражи не држу. На распису се био потписало: „Ахмед Араби-паша, вој народно партије“. — Дипломатски заступници на ово сви брже боље похитију кедивовој палати, пред које се већ била поставила војска под Арабијем; и то: прешају у баталјонима била је аустро-угарски фронт према палати, а десно од прешајуће била је артиљерија у бојном поретку, ило да ће да се туче, а за њом је стојала кавалерија; десна страна палате била је слободна. Само није било нубијске регименте, што је била под Абд-ел-Алом, абор легу су свишта мислили; говорници су, да је кедиву мешало да руком, да ову регименту на своју страну обрати.

Међу тим се пред палатом нешто врло интересно догађало. На узале у палату стојао је на коњу Араби-паша, око њега сви официри, а пред њим кедив са издешним консулом Кукусом. Мало за так дођу и талјански консул, Махмудели, и аустро-угарски, Болеславски, на и они стају за кедива. Између кедива и Арабије отвори се доста жестока дебата, и највише кедив рече Арабији: „Знам да ти е ким говорим, ја сам твој господар и заповједник.“ А Араби му одговори: „Знам ја с ким говорим, ти си кедив“, па онда изведе ову шрекуну на корана: „Неко је господар догао, док је добар, а чим престане бити добар, није више господар.“ Кад ово Араби рече, кедив се окрене консулима и рече: „С овим се човјеком не може говорити“, и врати се у палату. Тада уз кедива није био ни један министар, него само три дипломатска заступника. Ријаз-паша се послале измињавао, да каје могао доћи, што су га они бољели.

За вријеме шлеа ескрета, Араби се мирно понашао; говорио је мирно и неузбуђењем, да су му се сви дивили; толикој се речитости од њега нијесу надали. Он стави своје услове ерете, да се неће мачкити с мјеста, док му се све жеље не испуне. Погође му му биле ове: 1. Да надне Ријазово министарство. 2. Да се даде устав, и да се савоје сардарска скупиштина, да види, шта ће и како ће са државним неуредницама. 3. Да се нареди аакон о организацији војске, и да се одмах санкционише. 4. Да се јевропска финансијска контрола онако уреди, како ново министарство одреди. Међу тим нубијске регименте још није било, а сви Јевропљани бјеху дотрчали, и чекали су да виде, шта ће бити; мислило се, да кедив неће с тога да допушта, што рачуна на Нубијанце. Највише се зачују трубе, и обала од прашине позва, да иде Абд-ел-Ала са својом нубијском региментом. То је био озбиљан тренутак, сваки је са узбуђењем чекао да види шта ће сад бити. Многи побјеђују одатле, бојећи се да не буде боја. Црнци су све ближе и ближе долазили, а пред њима на коњу Абд-ел-Ала. Са свирком и развијеним заставима регимента домашира управо до пред палату. Командант командује да се стане, и сам одјаше до пред регименту, пред којом је Араби стојао; салутира му по војнички, и рече, да му се својом региментом стоји на расположењу. То је био најзначајнији тренутак тога дана; војска што је била ту, поздравилу нубијску регименту са оружјем „пред прет“. Праћен једнама народне химне, Абд-ел-Ала са својом региментом заузме десну страну палате, а лијево нубијско крило населио се на артиљерију тако, да је вице-краљева палата била потпуно са своју страну опкољена. Вицекраљ, који је био у палати, и то у хартеру, сједио је сам самит у једној сали, само је од времена на вријеме узлазио по који од она три консула, да га извјештава о разговорица са Арабијем. У том деће већ и 5 и по сати послје по дне, и још се ништа више није

дигао, до то, да је Араби са својом војском јоште пред палатом. Ниједна се више није у вето је, пред палатом се почеше кретати, којима предстало редовно, како је ситуација озбиљна, и се их ондаше, да се Арабијем преговарају. Онда се консули упути пред кедива резолуције, гдје је био Араби; издешна консул, Кукусом, узме рјеч, и преговор се поче. Кукусом је егале јаво гледао да Арабију предствори, како је онама игра, што је отишо, па га је грекцивао, да се мање своје вјерије, и да војску у касарну врте, и разумије се, о боћа, да ће код кедива гласити, да се такојко гледа, да се војска не може несуде. Араби-паша саслуша јурије ово, да онда на то одговори читавим писмом кедиву и консулима против Ријазовог министарства. У остало остале тврдила, „Ми се не ћемо маћи“, рече, „док нам се жеље не испуне“, и кад највише изказа, да ће се ако буде нужде, и оружјем поедукити, консули се врате кедиву, и обавише му еквијетоваше, да наду узла, којим се Ријаз-паша абандује. Вицекраљ се нађе у муту; нађе да мјера учинити као што му консули говорнише, и када узла, којим се Ријазово министарство откупило, и Хајдер-паша да предједника савјета поставља. Кад консули ово Арабију догвањаше, опет он и ошке вика: „Не ћемо Хајдер-пашу, него Шери-пашу“, и консулима ништа друго не остале, него да се опет врате кедиву, и он опет и у томе морале понути, и постави Шери-пашу за предједника министарства. Кад војска то чу, уклицима врије било краја; Араби-паша заповједи да се свира народна химна. А војници су викали: „живо кедив!“ Тада виши баш 8 и по сах, у вече. Сваком се свали торет са срца, кад се тако на мирно сврши. Одмах се телеграфира у Александрију, и Шери-паша, нарочитим влаком, још исте ноћи дође у Кајру. У исти мах, кедив позове францеског генералног консула, Сјенкијевића, да се са Шери-пашием посавјетује. Араби-паша учини се по жељи, и он онда замоли, те му се допуста, да са осталим командантима поудби руку кедиву. Послале ове церемоније, врати се војска натраг у свој стан, а цијелом јој је путем народни марш свирао. Тим се сврши овај догађај, који је за Мисир био врло важан. 9. Септембар 1881 остале вјечит у аналима мисирским. А страници, који су са војском нагадали, на шта ће ова побуна ваља, ахвалаше Богу, кад видјеше, да војска мирно од палате оде.

(Свршиће се).

Калај у Сарајеву.

Минуле су већ двије недеље, како се нови врховни управник Босне и Херцеговине са својим друштвом владани у Сарајеву. За то вријеме, што што је обичај у таквијем прилицима, примио је депутације од разних задруга часничких и државноконских, којим су поводом намећу Калаја и тијех депутација намијењени више или мање значајни поздравни и отповрди. На одговору Калајевих може се гласити то да се он труди, с једне стране да се не замјери дојављивањем властима у Босни и Херцеговини, с друге стране да не обдари многе оне који се у њога удају можда много више него што би он сам хтели.

Тако и пр. кад су му се представили представници војске под предвођењем ген. Странског, који је у поздраву егале речео како је нушко да се одмах закључени споразум између војних и грађанских власти, одговорио је Калај у свом отповрду, како му је мило, што може пријети представници елзине и побједоносне војске, која је тако знамените усуге учинила монархији како за вријеме окупације тако и доцније енергичним угушењем др-

„Листак Гласа Црногорца“.

ХИГИЈЕНА КОЖЕ.

Од

Дра Павла Милтегаице.

(Прјевод с талјанског.)

ГЛАВА ПРВА.

Паша је кожа мећа којом се свршује све што је у правом смислу наше и од које се почиње својни свијет.

Кожа је тако важна дио нашег тијела, да је узамемо као синоним живота. Скоро у свим језицима, као и у нашем има изрека и пословица, у којима се кожа употребљује на мјесто ријечи живот. Свакоме је познато шта значи: То се његове коже тиче; авијети коду на пазар; плаћи на коже; чувај ти своју кожу! и т. д.

У нашој се кожи налази телеграф, који негује нази организам са спољним свијетом. Пријатност и бол, здравље и болест, све ту до пролази. Кожа, својим еластичношћу и продирањем до најситнијих екстремшта нашега тијела доводи у свеза са осталим свијетом наше мислиће, жанде, кости, утробу, на чак и моздану у костима.

Наша се кожа у него доба и кора, која нас обавија и чува, која крије наше јаде и наше благо. Ми имамо потпуно узрока да је милујемо, да се њоме бржљиво бавимо и да је бранимо. Осим свега то-

епољне лепоте. Све мирисљаве масти не могу јој дати онај ружичаи сјај и ону свијест, којима је њу природа обдарила.

На кожи се читају године, што их проживјесмо, и гријеси што их почивјесмо; на кожи се огледа врлина и трагови испрепаваних ноћи, проведених у разврату или над квангом; и радост и жалост оставља на кожи неваљавија траг.

Како је диван склоп наше коже! На самој површини изако се епидермис (покожа) то јест један слој епителијалних ћелија, која кад остаре, онадају као стара кора са платана. Одмах за њом долазе хиланде и хиланде малих везала епителијалних у дубљина које, које валијевају масну течност, то одржавају њену еластичност, виткост и сјај. Мало дубље долази дерма, дивни епифијелације, које браве нерве и ови се бесконачно гранају и скучулају своје ковиче у мале органе такнућа. Ту се излази и замршена мрежа крвних судова, који достављају храку ћелијама и нервима; ту су сви и клучац железница, који кроз танке цијелијелне ауре зној; ту су нам остали јастучица од ела што се проваљује између свих тих микрокозичких органа, те олакшавају њихова кретања и дају кожи њену лирску округлину.

У колико је дивна анатомија коже, у толико јој је јан дивни живот. Потпуно физиолошку кожу једва би могли срдити у врло дебелу кљаци. На још и ве зајмо све о кожи, још врло много престаје необјашњеног и неистаног.

Кожа душе, души, ушја и појећа.

Путем које крв долази у додир са ваздухом; ушја киселина, а издишује водену пару и угљену киселину, једном ријечи кожа је први и главнији помоћник плућа. Кад би сте у шали све своје тијело намазали материјом, која не пропушта, ушла би сте од а-фикције. С тога човјек, који отапа да му се на кожи прашастина нагомилала, тај је затворио једна од главних врата на њеном тијелу, кроз која улази живот у наше тијело, а улазе непотребни и шкодљиви одатаци.

Кожа, осим тога, што провазоди и раздјела по својој површини, лучи још и зној на 2,400,000 железница.

Зној је екскремент а уједно и течност, која испаривањем раздлажује тијело кад је суваше уграјано.

Знојити се добро и у згодна вријеме, то је највише уздуга, коју можемо учинити јаној кожи, а то значи и нашим здрављу и нашим животу.

Рекосемо, да кожа не само уздиже и лучи него и ушја. Чини се да воду ушја егале последи продуженог додира са њом а на против да врло лако ушја есенцију терпентина, етер, хлороформ и многе друге течности.

Можемо се увјерити лако о томе, да кожа усржа е воду, јер посље доух курица сејећамо језу војскабу да другим путем кетивемо воду која нам је кроз кожу ушла у тијело. Са истог узрока курица може за уталожи жећ.

У неким случајевима кожа може врло лако да ушја и маст. Мастне тјелце кетивом врло је корисно широкудолу, деца и онима који вагиљу суну болестима. Тако изазиве усржава респираторне болести, те тако одржава тијело на већем степену температуре.

Кад год кожа остале вазном вјесту без пожељне, у следид мах се поврде, врло је опасно долази се до претом екичног отрова или еустанције која ушја, јер је у том случају ушјање мачко жљиво. Тим важном строводера, гробног вазнома и докери могу доћи у наш живот, па в главном платити. С тога се хоћеба да се бо-бездан у таквим приликама, треба да добро разгледасте своју кожу и да је за већу сигурност намажете не којом масном течношћу.

Кожа још и осржа, то свики зна. По кожи су свуда наћи мале органе такнућа. Сваки од ових малих органа, пошто нервних ковиче, доставља нервном ередитиу спољне ствари. Прво је келано зној, кад је кожа врло сејећава јен овла потак не додире све ово што се абави на површини наше које. Кожа је слаба сејећава у онајем, кад се суваше излажу кувачним зрацима, врету и сваловрсној водњу са чврстим и другим предметима. Последице овог пољка је различна вичећа коже једнога селала и какој чежино тоспођење.

